

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І САДОВО-
ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Кафедра лісівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ ЛіСПГ

проф. Роман ВАСИЛИШИН

« 19 » 05 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри лісівництва

Протокол № 7 від 15.05.2023 р.

Завідувач кафедри, доц.

Наталія ПУЗРІНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Лісове господарство»

Гарант ОП

Наталія ПУЗРІНА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО»**

Спеціальність : 205 Лісове господарство

Освітня програма: Лісове господарство

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

Розробники: к. с.-г. н., доц. Білоус В.М.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни «Мисливствознавство»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	205 «Лісове господарство»	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6,0	
Кількість змістових модулів	3	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2023	
Семестр	6	
Лекційні заняття	30	
Практичні заняття	30	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	120	
Навчальна практика	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є оволодіння методами вивчення, сталого управління та збереження мисливських ресурсів, ознайомлення зі світовими тенденціями розвитку та впровадження прогресивного досвіду ведення мисливського господарства.

Завданнями дисципліни є оволодіння студентами теоретичних положень та практичних навичок з:

- методів охорони й раціонального використання мисливської фауни, боротьби з браконьєрством;
- законодавчі та інші нормативно-правові акти з охорони мисливських угідь та збереження мисливської фауни,
- основ вольєрного розведення мисливських тварин;
- організації обліків чисельності мисливських тварин;
- розробки заходів з покращення якості мисливських угідь;
- сталого управління популяціями мисливських тварин.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- структуру мисливської галузі України;
- видовий склад мисливської фауни України та основні екологічні групи мисливських тварин;
- світові тенденції розвитку та прогресивний досвід ведення мисливського господарства;
- історію та перспективи розвитку мисливського господарства в Україні;
- лісомисливське районування;
- біологію, екологію та етологію мисливських тварин;
- засади організації та розвитку мисливського господарства;
- типологію і бонітування мисливських угідь;
- основи управління популяціями мисливських тварин;
- основи мисливського собаківництва;
- знаряддя, устаткування, технічне забезпечення сучасного мисливського господарства, мисливську зброю та спорядження мисливця;
- техніку добування мисливських тварин і способи полювання;
- способи первинного оброблення продукції мисливства;
- правила мисливської етики, традиції та ритуали;
- правила техніки безпеки при проведенні полювань, користуванні та зберіганні мисливської зброї;
- законодавчі та інші нормативно-правові акти з охорони мисливських угідь та збереження мисливської фауни,
- основи вольєрного розведення мисливських тварин;
- методику проведення обліку ресурсів мисливської фауни;
- способи полювання, техніку добування мисливських тварин;
- заборонені засоби і способи добування диких тварин;
- передовий вітчизняний і закордонний досвід щодо ведення мисливського господарства;
- методи охорони й раціонального використання мисливської фауни, боротьби з браконьєрством;

вміти:

- організувати роботу з охорони, підтримання чисельності та раціонального використання ресурсів мисливських тварин;
- визначати види мисливських тварин за зовнішніми ознаками та слідами життєдіяльності, статево-вікову структуру популяцій;
- визначати типи та категорії мисливських угідь, проводити їх оцінку;
- організувати обліки чисельності мисливських тварин;
- визначати показники оптимальної чисельності та щільності популяцій мисливських тварин;
- організувати та забезпечувати функціонування вольєрних господарств;

- організувати полювання з дотриманням правових та етичних норм, правил техніки безпеки;
- організувати первинну обробку продукції полювання;
- вирішувати практичні питання організації мисливського господарства;
- організувати заходи з охорони мисливських угідь,
- розробляти заходи з покращення якості мисливських угідь;
- розробляти плани з проведення біотехнічних і мисливськогосподарських заходів.

Навчальна дисципліна забезпечує формування:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

загальні компетентності (ЗК): Знання та розуміння предметної області та розуміння професії (ЗК 7); Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 8); Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 9); Прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК 10).

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання (ФК 3); Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді (ФК 8).

Програмні результати навчання (ПРН) ОП: Прагнути до самоорганізації та самоосвіти (ПРН 2); Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію (ПРН 3); Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства (ПРН 4); Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності (ПРН 5); Проектувати та організувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог (ПРН 8); Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки (ПРН 11); Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог (ПРН 12); Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших (ПРН 14).

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання

Модуль 1. Мисливське господарство, мисливська фауна та мисливські угіддя

Тема 1. Історія та розвиток мисливствознавства.

Вступна лекція. Предмет і завдання дисципліни, основні терміни і поняття. Виникнення та історія мисливства. Розвиток мисливства після появи вогнепальної зброї. Виникнення і формування мисливствознавства, як науки. Мисливськознавча термінологія; Міжнародна співпраця у галузі мисливствознавства. Мисливський туризм. Національні традиції мисливства в Україні. Мисливська етика та ритуали. Організація, структура та управління мисливським господарством в Україні та світі. Новітній досвід ведення мисливського господарства.

Тема 2. Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни.

Ратичні (лось, олень європейський, олень плямистий, лань, козуля європейська, кабан дикий, муфлон); Зайцеподібні (заєць сірий); Хижі (вовк, лисиця, собака єнотоподібний, борсук, куниця кам'яна та лісова, норка американська; Гризуни (бобер, ондатра, байбак). Голубоподібні (припутень). Гусеподібні (крижень, чирянка велика, чирянка мала, широконосіка, попелюх, гуски – сіра, білолоба велика, гуменник). Журавлеподібні (лиска, курочка водяна). Куроподібні (фазан, куріпка сіра, перепілка), Сивкоподібні (слуква, баранець звичайний). Акліматизація, реакліматизація та розселення мисливських тварин.

Тема 3. Мисливські угіддя. Біотехнічні заходи.

Класифікація мисливських угідь. Таксономічні одиниці класифікації мисливських угідь: тип, клас, категорія. Кормові та захисні властивості мисливських угідь. Лісові мисливські угіддя. Водно-болотяні мисливські угіддя. Відкриті мисливські угіддя: сільськогосподарські землі, луки, степ. Гірські мисливські угіддя, їх зональність.

Продуктивність мисливських угідь. Біотехнічні заходи в мисливському господарстві: створення порхалищ, гальковиськ, солонців; поліпшення гніздових умов для водоплавної дичини; спеціальна посадка захисних рослин для укриття тварин (ремізи); створення кормових полів.

Впорядкування та інвентаризація мисливських угідь. Види впорядкування мисливських угідь. Інвентаризація мисливських угідь. Організація території мисливського господарства. Типологія і бонітування мисливських угідь. Кормові і захисні властивості мисливських угідь у розрізі типів і класів бонітету.

Порядок надання у користування мисливських угідь. Користувачі мисливських угідь. Терміни користування і площа мисливських угідь, що надаються користувачам. Договори і умови ведення мисливського господарства. Плата за користування мисливськими угіддями. Права та обов'язки користувачів мисливських угідь.

Класифікація біотехнічних заходів. Методи підгодівлі мисливських тварин. Основні корми для мисливських тварин. Поживність кормів. Створення кормових реміз і кормових полів. Викладання кормів в годівниці, на підгодівельному майданчику, кормових маршрутах і точках. Обсяг і тривалість підгодівлі. Потреба в кормах на підгодівельний період для різних видів мисливських тварин. Особливості підгодівлі різних представників мисливської фауни.

Тема 4. Інвентаризація мисливських ресурсів.

Облік чисельності мисливських тварин. Зимові обліки: на місцях підгодівлі та скупчень тварин. Картування слідів. Маршрутний облік звірів. Облік за екскрементами. Анкетно-опитові методи обліку. Літньо-осінній облік пернатої дичини на маршрутних смугах. Облік водоплавних птахів. Особливості обліку диких ратичних та хутрових звірів. Прогнозування чисельності мисливських тварин. Охорона і відтворення мисливських тварин. Статистична звітність (форма 2-тп Мисливство).

Основи управління популяціями мисливських тварин. Визначення вікової та статеві структури популяцій мисливських тварин.

Модуль 2. Охорона та раціональне використання мисливських ресурсів.

Тема 5. Мисливське спорядження, мисливські трофеї, мисливське собаківництво.

Холодна мисливська зброя. Історія розвитку вогнепальної мисливської зброї. Класифікація сучасної мисливської зброї. Мисливські рушниці та гвинтівки: одно- й двоствольні, одно- й багатозарядні; малого, середнього і великого калібру. Рушниці з не відкидними і відкидними стволами. Комбіновані мисливські рушниці. Приладдя до мисливської зброї. Спорядження мисливських набоїв. Екіпірування мисливця.

Порядок придбання і зберігання мисливської зброї та боєприпасів. Техніка добування мисливських тварин. Техніка безпеки при зберіганні, транспортування і використанні мисливської зброї та самоловів.

Первинне оброблення добутої дичини та препарування трофеїв. Виготовлення опудал для наукових колекцій та музейних експозицій. Порядок реєстрації мисливських трофеїв і оформлення трофейного листа. Експертиза мисливських трофеїв.

Історія розвитку мисливського собаківництва. Породи мисливських собак, особливості екстер'єру, темпераменту та спеціалізація. Підготовка до полювання та використання собак мисливських порід. Порядок дресирування,

польових випробувань і змагання мисливських собак. Порядок використання на полюванні собак мисливських порід.

Тема 6. Охорона мисливських ресурсів.

Охоронний статус представників мисливської фауни. Законодавчі акти по охороні тваринного світу; терміни полювання; охорона рідкісних видів тварин; обмеження розмірів добування мисливських тварин; заборона хижацьких способів добування мисливських тварин; боротьба з браконьерством. Патрулювання угідь. Техніка егерської безпеки. Організація вольєрного розведення мисливських тварин. Реабілітація диких тварин.

Комплексні заходи, спрямовані на відтворення, у тому числі штучне, мисливських тварин, збереження і поліпшення середовища їх перебування. Відтворювальні ділянки.

Тема 7. Раціональне використання мисливських ресурсів.

Державний контроль у галузі мисливського господарства та полювання. Громадські організації мисливців. Громадський контроль за полюванням. Право на полювання. Полювання з використанням вогнепальної мисливської зброї. Дії, що прирівнюються до полювання. Умови організації та здійснення полювання іноземцями. Документи на право полювання. Способи полювання: індивідуальне полювання; колективне полювання; колективне полювання з нагоничами (облавне полювання). Ліміти використання мисливських тварин. Дозволи на добування мисливських тварин. Терміни полювання. Заборони щодо здійснення полювання. Техніка безпеки на полюванні.

4. Структура навчальної дисципліни повного терміну навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Мисливське господарство, мисливська фауна та мисливські угіддя														
Тема 1. Вступна лекція. Історія та розвиток мисливствознавства.	1-2	16	2	2	-	-	12	-	1	-	-	-	-	
Тема 2. Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни.	3-4	16	2	2	-	-	12	-	1	1	-	-	-	
Тема 3. Мисливські угіддя. Біотехнічні заходи.	5-6	16	2	2	-	-	12	-	1	1	-	-	-	

Тема 4. Інвентаризація мисливських ресурсів.	7-8	16	2	2	-	-	12	-			-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	x	64	8	8	-	-	48	-	3	2	-	-	-
Змістовий модуль 2. Охорона та раціональне використання мисливських ресурсів.													
Тема 5. Мисливське спорядження, мисливські трофеї, мисливське собаківництво.	9-10	18	2	2	-	-	14	-	1	1-	-	-	-
Тема 6. Охорона мисливських ресурсів.	11-12	18	2	2	-	-	14	-	1		-	-	-
Тема 7. Раціональне використання мисливських ресурсів.	13-15	20	3	3	-	-	14	-	1	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	x	56	7	7	-	-	42	-	3	2	-	-	-
	x	120	15	15	-	-	90	-	6	4	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення оптимальної щільності та чисельності основних видів мисливських тварин.	2
2	Облік мисливських звірів і птахів.	2
3	Біотехнічні споруди у мисливському господарстві.	2
4	Проектування приміщень для утримування диких тварин.	2
5	Корми та підгодівля диких тварин в мисливському господарстві.	2
6	Типологія та бонітування мисливських угідь.	2
7	Мисливська зброя, боєприпаси та спорядження.	3
	Разом	15

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

7.1. Перелік питань до поточного контролю та самостійної роботи

Змістовий модуль 1.

1. Історія і розвиток мисливства.
2. Національні традиції мисливства.
3. Новітні технології ведення мисливського господарства.
4. Мисливська етика та ритуали.
5. Структура мисливської галузі України.
6. Мисливське господарство у країнах світу.
7. Міжнародна співпраця у галузі мисливства.
8. Кормові і захисні властивості мисливських угідь.
9. Класифікація і оцінка якості мисливських угідь.
10. Мисливські ресурси України і світу.
11. Біологічні, екологічні та етологічні особливості ратичних тварин.
12. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Зайцеподібні.
13. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Гризуни.
14. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Хижі.
15. Шляхи і методи охорони мисливських тварин.
16. Організаційні основи обліку мисливських тварин.
17. Облік чисельності ратичних тварин на підгодівельних майданчиках, пробних площадках, маршрутах, на “реву”, за слідами життєдіяльності.
18. Облік куроподібних птахів на токовищах і маршрутах.
19. Облік водно-болотних птахів.
20. Показники оптимальної чисельності та щільності мисливських тварин, їх розрахунок.
21. Предмет і завдання біотехнії.
22. Методи покращення захисних властивостей лісових та інших угідь
23. Ремізи та кормові поля.
24. Кормова база мисливського господарства та її регулювання.
25. Основні групи та склад кормів.
26. Заготівля та зберігання кормів.
27. Підгодівля мисливських тварин.
28. Типи біотехнічних споруд і їх розташування в угіддях.

Змістовий модуль 2.

29. Вікова та статева структура популяцій мисливських тварин.
30. Основи сталого управління популяціями мисливських тварин.
31. Оптимальна вікова та статева структура популяції ратичних тварин.

32. Селекційний відстріл. Селекційна робота у мисливському господарстві.
33. Обмеження діяльності хижаків.
34. Мисливське районування.
35. Ветеринарно-профілактичні заходи у мисливських угіддях.
36. Методи упорядкування мисливських угідь.
37. Розрахунок середнього класу бонітету мисливського угіддя.
38. Визначення запасів природних кормів.
39. Проект біотехнічних заходів.
40. Розрахунок ємкості мисливських угідь.
41. Розрахунок річного приросту мисливських тварин.
42. Норми добування мисливських тварин.
43. Визначення пропускної спроможності мисливського господарства.
  44. Інвентаризація і оцінка мисливських угідь.
45. Класифікація сучасної мисливської зброї.
46. Рушниці з відкидними стволами, їх класифікація та будова.
47. Рушниці з невідкидними стволами, їх класифікація та будова
  48. Мисливські боєприпаси.
  49. Приладдя до мисливської зброї.
  50. Зберігання та догляд за рушницею.
  51. Екіпіровка та спорядження мисливця
  52. Основні породи мисливських собак. Класифікація, характеристики.
  53. Організація індивідуального полювання.
  54. Організація групового полювання.
  55. Полювання на норних звірів.
  56. Нагінне полювання.
  57. Полювання на куроподібних птахів.
  58. Полювання на водоплавних птахів.
  59. Види та способи полювання, дозволені в Україні.
  60. Техніка безпеки на полюванні.
  61. Техніка єгерської безпеки.
62. Мисливські трофеї. Трофейне значення мисливських звірів і птахів.
  63. Організація вольєрних господарств, дичинорозплідних ферм.
  64. Акліматизація і реакліматизація тварин.
65. Нормативно-правові основи ведення мисливського господарства.
66. Нормативно-правова база охорони мисливських тварин.
67. Патрулювання мисливських угідь, боротьба з браконьєрством.
68. Заборонені способи і засоби добування диких тварин.
69. Порядок надання мисливських угідь у користування.
70. Право на полювання, правила і термін полювання.
71. Браконьєрство, його соціальна природа та попередження.

7.2. Перелік питань до заліку

1. Історія і розвиток мисливства. Національні традиції мисливства.

2. Мисливське господарство у країнах світу. Новітні технології ведення мисливського господарства.
3. Структура мисливської галузі України.
4. Класифікація і оцінка якості мисливських угідь.
5. Біологічні, екологічні та етологічні особливості ратичних тварин.
6. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Зайцеподібні.
7. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Гризуни.
8. Біологічні, екологічні та етологічні особливості представників ряду Хижі.
9. Шляхи і методи охорони мисливських тварин.
10. Охоронний статус мисливських тварин.
11. Облік чисельності ратичних тварин на підгодівельних майданчиках, пробних площадках, маршрутах, на “реву”, за слідами життєдіяльності.
12. Облік куроподібних птахів на токовищах і маршрутах.
13. Облік водно-болотних птахів.
14. Показники оптимальної чисельності та щільності мисливських тварин, їх розрахунок.
15. Предмет і завдання біотехнії.
16. Методи покращення захисних властивостей лісових угідь.
17. Ремізи та кормові поля.
18. Основні групи та склад кормів.
19. Заготівля та зберігання кормів.
20. Підгодівля мисливських тварин.
21. Типи біотехнічних споруд і їх розташування в угіддях.
22. Вікова та статева структура популяцій мисливських тварин.
23. Оптимальна вікова та статева структура популяцій ратичних тварин.
24. Селекційний відстріл. Селекційна робота у мисливському господарстві.
25. Ветеринарно-профілактичні заходи у мисливських угіддях.
26. Методи упорядкування мисливських угідь.
27. Розрахунок середнього класу бонітету мисливських угідь.
28. Розрахунок ємкості мисливських угідь.
29. Розрахунок річного приросту мисливських тварин.
30. Терміни добування мисливських тварин.
31. Норми добування мисливських тварин.
32. Визначення пропускної спроможності мисливського господарства.
  33. Інвентаризація і оцінка мисливських угідь.
34. Класифікація сучасної мисливської зброї.
  35. Правила зберігання та догляд за зброєю.
  36. Екіпіровка та спорядження мисливця
  37. Основні породи мисливських собак. Класифікація, характеристики.
  38. Організація індивідуального полювання.
  39. Організація групового полювання.
  40. Полювання на норних звірів.
  41. Нагінне полювання.

42. Полювання на куроподібних птахів.
43. Полювання на водоплавних птахів.
44. Види та способи полювання, дозволені в Україні.
45. Основні породи мисливських собак, їх характеристика.
46. Техніка безпеки при проведенні полювання.
47. Мисливські трофеї. Трофейне значення мисливських звірів і птахів.
48. Організація вольєрних господарств, дичинорозплідних ферм.
49. Акліматизація і реакліматизація тварин.
50. Нормативно-правові основи ведення мисливського господарства.
51. Нормативно-правова база охорони мисливських тварин.
52. Патрулювання мисливських угідь, боротьба з браконьєрством.
53. Заборонені способи і засоби добування диких тварин.
54. Порядок надання мисливських угідь у користування.
55. Право на полювання, правила і термін полювання.
56. Методи охорони мисливських угідь та браконьєрство.

7.3. Комплекти тестів

50	Питання 1. Площа мисливських угідь в Україні складає:
1	450-500 млн. га
2	450-500 тис. га
3	4,5-5 млн. га
4	45-50 млн. га

50	Питання 2. Який з наведених мисливських видів гризунів на даний момент втратив на Україні своє значення, як об'єкт полювання?
1	бобер
2	ондатра
3	байбак
4	білка

75	Собака снотоподібний у фауні України є видом:
1	автохтонним
2	інтродукованим
3	реакліматизованим
4	синантропним

100	Який представник з ряду Хижих почав останнім часом розселятися на півдні України
1	Вовк
2	Шакал
3	Рись
4	Бурий ведмідь

100	Найбільш поширеним та чисельним видом качок в Україні є
1	Нерозень
2	Широконіска
3	Крижень
4	Чирок-тріскунок

75	Питання 6. Чисельність зубра в Україні становить:
1	50-100
2	200-250
3	400-500
4	500-1000

50	Питання 7. Найбільшу площу мисливських угідь серед користувачів мають:
1	держпідприємства;
2	УТМР;
3	Приватні користувачі;
4	ТВМР.

50	Хто з Голубоподібних є найбільшим представником ряду в Україні
1	Припутень
2	Горлиця кільчаста

3	Сизий голуб
4	Горлиця звичайна
	Голуб-синяк

50	Питання 9. За площею мисливських угідь Україна :
1	Не входить у першу десятку країн Європи;
2	Є другою в Європі;
3	Займає п'яте місце в Європі;
4	Є першою в Європі

50	Фазан в Україні поширений переважно:
1	У південних областях та в Закарпатті
2	У північно-східних областях
3	У горах Карпат та Криму
4	У Поліссі

50	Питання 11. Полювання заборонене:
1	у темний період доби (пізніше години після заходу сонця і раніше години до сходу);
2	у темний період доби (з моменту заходу сонця і до моменту сходу);
3	у темний період доби (пізніше 2 годин після заходу сонця і раніше 2 годин до сходу);
4	у темний період доби (з 22 години до 5 години).

50	Питання 12. Термінальні стани – це:
1	Знепритомлення, колапс, травматичний шок;
2	Предагональний стан, агонія, клінічна смерть;
3	Пневмоторакс, опіки, відмороження;
4	Пошкодження органів черевної порожнини.

100	Питання 13. Черговість штучного дихання та непрямого масажу серця при допомозі потерпілому становить:
1	3 вдихи / 3 натискування;
2	1 вдих / 30 натискувань;
3	2 вдихи / 15 натискувань;
4	5 вдихів / 5 натискувань.

100	Питання 14. Кількість користувачів мисливських угідь в Україні:
1	1000-1100;
2	500-600;
3	2000-2500;
4	5000-5500.

	Питання 15. Співвідношення груп типів мисливських угідь в Україні:
1	Лісові - 77%, польові -19%, водно-болотні - 4%;
2	Лісові - 45%, польові -45%, водно-болотні - 10%
3	Лісові — 40%, польові -40%, водно-болотні - 20%;
4	Лісові — 19%, польові - 77%, водно-болотні - 4%;.

50	Питання 16. Чисельність мисливських видів копитних тварин в Україні складає:
1	2-2,5 тис. особин
2	500-700 тис. особин

3	2-2,5 млн. особин
4	200-250 тис. особин

75	Питання 17. Площа мисливських угідь, що надаються у користування повинна становити
1	Не менше 3 тис. га
2	Не менше 10 тис. га
3	Не більше 35 тис. га
4	Не більше 100 тис. га

75	Питання 16. Чисельність мисливських видів хутрових тварин в Україні складає:
1	2-2,5 тис. особин
2	500-700 тис. особин
3	2-2,5 млн. особин
4	200-250 тис. особин

75	Питання 19. Основними представниками мисливської фауни в Україні є:
1	7 тис. га лісових угідь
2	7 тис. га польових угідь
3	7 тис. га водно-болотних угідь
4	10 тис. га лісових угідь

75	Питання 20. Ліміти добування кабана і козулі на рік в Україні становлять;
1	Кабан 10000; козуля 7000
2	Кабан 1000; козуля 700
3	Кабан 100000; козуля 70000
4	Кабан 50000; козуля 70000

50	Питання 21. Чисельність бобра в Україні протягом останніх років:
1	Не зазнала суттєвих змін;
2	Збільшилась більш ніж у 3 рази;
3	Знизилась у 2 рази;
4	Збільшилась вдвічі

50	Питання 22. Об'єкти тваринного світу можуть перебувати:
1	лише у державній власності
2	у державній і комунальній власності
3	у державній, комунальній і приватній власності
4	у комунальній і приватній власності

75	Питання 23. Кошти від сплати за використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення розподіляється таким чином:
1	20% до держбюджету, 80% до бюджету області
2	50% до держбюджету, 50% до бюджету області
3	40% до держбюджету, 60% до бюджету області
4	60% до держбюджету, 40% до бюджету області

100	Питання 24. Мисливські угіддя надаються у користування на строк не менш як на:
1	5 років

2	10 років
3	15 років
4	20 років

50	Питання 25. З метою охорони мисливських угідь користувачі створюють єгерську службу з розрахунку не менш як 1 єгер на:
1	1 тис. га лісових або 3 тис. га польових угідь
2	3 тис. га лісових або 5 тис. га польових угідь
3	5 тис. га лісових або 10 тис. га польових угідь
4	500 га лісових або 1 тис. га польових угідь

100	Питання 26. Площа мисливських угідь Держлісагенства від загальної площі мисливських угідь України складає:
1	65-70%
2	10-15%
3	35-40%
4	55-60%

75	Питання 27. З метою охорони та відтворення мисливських тварин користувачі в межах угідь виділяють для створення відтворювальних ділянок не менш ніж:
1	5 % території мисливських угідь
2	10 % території мисливських угідь
3	15 % території мисливських угідь
4	20 % території мисливських угідь

50	Питання 28. У Франції, порівнюючи з Україною, щорічно добувається:
1	У 5-10 разів більше копитних;
2	У 2-3 рази більше копитних;
3	Майже таке ж число копитних;
4	У 50-100 разів більше копитних;

50	Питання 29. У країнах ЄС у галузі мисливського господарства обертається:
1	76 млрд. євро на рік;
2	1,6 млрд. євро на рік;
3	16 млрд. євро на рік;
4	160 млрд. євро на рік;

50	Питання 30. Об'єктами систематичного полювання в Україні є:
1	10 видів ссавців
2	32 види ссавців;
3	50% фауни ссавців;
4	темний період доби (з 22 години до 5 години).

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладення, евристичний метод, дослідницький метод.

Метод проблемного викладення - перш ніж викладати матеріал, ставиться проблема, формулюється пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показується спосіб

розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пояснювально-ілюстративний метод - студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод - застосування вивченого на основі методики виконання типового завдання, тобто діяльність студента є алгоритмічною і відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних ситуаціях.

Евристичний метод - організація активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань або під керівництвом викладача, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює викладач або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками.

Дослідницький метод - після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

9. Форми контролю

Поточний контроль (фронтальний, груповий, індивідуальний і комбінований), проміжна та підсумкова атестація

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студентів відбувається відповідно до положення «Про екзамен і заліки у НУБіП України».

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи $R_{НР}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$	Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$	Підсумкова атестація	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2					
0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Рейтинг студента з навчальної роботи $R_{НР}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})}{K_{дис}} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

де $R^{(1)}_{3M}, \dots, R^{(n)}_{3M}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{3M}, \dots, K^{(n)}_{3M}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K^{(1)}_{3M} + \dots + K^{(n)}_{3M}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{др}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{штр}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{3M} = \dots = K^{(n)}_{3M}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{нр} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{3M} + \dots + R^{(n)}_{3M})}{n} + R_{др} - R_{штр}.$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{др}$ додається до $R_{нр}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{штр}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{нр}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Розрахунковий рейтинг з дисципліни становить 100 балів. Рейтинг з навчальної роботи – 70 балів, рейтинг з атестації – 30 балів

Рейтингові оцінки зі змістових модулів

Термін навчання (тижні)	Номер змістового модуля	Навчальне навантаження, год.	Кредити ECTS	Рейтингова оцінка змістового модуля	
				Мінімальна	Розрахункова
1-7	1	63	2.0	60	100
8-15	2	72	2.5	60	100
Всього	2	135	4,5	42	70

Рейтинг з додаткової роботи $R_{др}$ становить 20 балів.

Рейтинг штрафний $R_{штр}$ становить 5 балів.

$$R_{дис} = R_{нр} + 0,3R_{ат}$$

$$R_{нр} = (0,7 (R_{13M} \times 1,5 + R_{23M} \times 1,5)) : 2 + R_{др} - R_{штр}$$

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	Екзаменів	Заліків
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

11. Навчально-методичне забезпечення

1. Тищенко В.М., Гойчук А.Ф. Лісова зоологія. Робоча програма, методичні вказівки та контрольні завдання для студентів заочної форми навчання вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації ОКР «Бакалавр» напряму «Лісове і садово-паркове господарство». Київ : 2011. 38 с.

12. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Делеган І. В., Делеган І. І., Делеган І. І. Біологія лісових птахів і звірів. Львів: Поллі, 2005. 600 с.
2. Гайченко В. А., Царик Й. В. Екологія тварин: Навчальний посібник. Херсон : Олді-плюс, Київ : Ліра-К, 2012. 232 с.
3. Глушков М. В. Лось. Экология и управление популяциями. Киров, 2001. 318 с.
4. Корж О. П. Етологія тварин: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 236 с.
5. Бондаренко В. Д. Біотехнія: навч. Посібник. Ч. 1. Львів: ІЗМН, 1998. 200 с.; Ч. 2. Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.
6. Бондаренко В. Д. Біотехнія: навч. Посібник. Ч. 2. Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.
7. Бондаренко В. Д., Делеган І. В. Мисливствознавство. К.; РН МКВОб, 1993. 197 с.

Додаткова

1. Гандзюра В. П. Екологія. К., 2002. 85 с.
2. Делеган І. В., Чернявський М. В., Феннич В. С. Перспективи розвитку мисливського господарства в Закарпатті (Практичні рекомендації щодо розвитку мисливського господарства при запровадженні багатофункціонального, наближеного до природи ведення лісового господарства). Івано-Франковськ: Фоліант, 2007. 158 с.
3. Потіш Л.А., Фаринець С.І. Навчально-польова практика з зоології: Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2013. 120 с.
4. Потіш Л.А. Птахи Закарпатської області (анотований список). Львів, 2009. 124 с.
5. Царик Й.В., Яворський І.П., Шидловський І.В. Хребетні тварини

західних областей України. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 52 с. 5.

6. Фауна України: охоронні категорії. Довідник / О. Годлевська, І. Парникоза, В. Різун, Г. Фесенко, Ю. Куцоконь, І. Загороднюк, М. Шевченко, Д. Іноземцева. Видання друге, перероблене та доповнене. Київ, 2010. 80 с.

Інтернет-джерела

1. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс] – <http://www.nbuv.gov.ua>.

2. Законодавство України [Електронний ресурс] – <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Урядовий портал [Електронний ресурс] – <http://www.kmu.gov.ua/control/>

4. Український сервер мисливця – <http://www.uahunter.com.ua>

5. Український портал мисливця [Електронний ресурс] – <http://www.hunters.com.ua/blog/pomogaya-prirode>